

Milovan Danojlić: Nove podele opasan luksuz

Pisac govori za „Novosti“ o srpskim željama i snovima, seobama, kraju seoske idile, rodoljublju i mondijalizmu...Treba se nadati da je sadašnje posrnuće samo prelazno i prolazno

Milovan Danojlić

Evropska zajednica u ovom času uopšte nije zainteresovana za prijem novih članova. Ona ne zna šta će s Grčkom, ni kud će sa sobom. Još joj samo Srbi fale! - kaže u razgovoru za „Novosti“ pisac Milovan Danojlić. Samo što je stigao u Beograd iz Poatjea, francuskog grada u kojem živi, spremao se u Ivanovce, svoje rodno selo kraj Ljiga.

Evropska zajednica u ovom času uopšte nije zainteresovana za prijem novih članova. Ona ne zna šta će s Grčkom, ni kud će sa sobom. Još joj samo Srbi fale! - kaže u razgovoru za „Novosti“ pisac Milovan Danojlić.

Samo što je stigao u Beograd iz Poatjea, francuskog grada u kojem živi, spremao se u Ivanovce, svoje rodno selo kraj Ljiga.

Političko rukovodstvo Unije, uočivši bezumnu želju da joj se pridružimo, koristi našu opčinjenost za svakojaka uslovljavanja, ucene i prazna obećanja. Za prijem u članstvo osim političkih računa postoje i druga merila; pored političkih, o tome odlučuju i neki drugi, presudniji činoci. Načelni pristanak na pridruživanje njih ništa ne košta. Pa oni ni Turskoj nisu rekli ne, iako im na um ne pada da je prime.

NACIONALNA PENZIJA * Od 1984. živite u Francuskoj, pa se može reći da ste jedan od pisaca srpske dijaspore. Kakav je odnos države prema vama kao srpskom piscu u rasejanju? - Ja u Francuskoj stanujem, a duhovno sam ovde. Država mi je dala nacionalnu penziju, dobro da mi je i to mogla dati.

* Kao čovek koji živi u Uniji, kako biste svojim zemljacima iz Ivanovaca objasnili šta bi za njih bila najneposrednija korist od eventualne kandidature za EU?

- Mojim zemljacima nisu potrebni saveti. Oni i bez mene znaju da se na ovom svetu ništa ne dobija zabadava, i da se ne jede sve što leti. Od eventualne kandidature videće vajdu jedino vladajuća stranka. Ili štetu...

* Između dva popisa nestalo je 300.000 Srba. Sela se prazne, svako četvrto se gasi...

Srbi su stari, umoran narod, zbunjen najnovijim nepovoljnim obrtima, a zbog jugoslovenskog eksperimenta poremećen u svom prirodnom državotvornom razvoju. Negativna demografija, evropski fenomen, kod nas proishodi i iz pomućene istorijske perspektive. Kuda i zašto, dokle i čemu? Ruralna civilizacija je, u 20. veku, doživela smrtonosan udarac, ne samo kod nas nego i u zapadnom delu kontinenta. Nestao je drevni oblik življenja, mišljenja i privređivanja, a novi se još nije učvrstio. Treba se nadati da će narod naći

u sebi snagu za obnovu i preporod, i da je sadašnje posrnuće prelazno i prolazno stanje iz koga će izaći jači, mudriji i brojniji. A povratka u seosku idilu nema. Nameće se dalja modernizacija.

* Ali, kad dođete u Srbiju, uglavnom ste u rodnim Ivanovcima. Bežite od „modernog“ u Beogradu?

- Na selu je vazduh čistiji, ima manje politike. I Beograd, i Pariz, nekad sam mnogo voleo. Bio sam mlad, imao sam snage na pretek, pa sam voleo i bića koja su prema meni bila ravnodušna. S godinama sam se opametio, ne želim da se namećem... **U Beogradu ima mnogo mondijalista, a ja sam sit sveta.**

ŠTA ČITA I PIŠE * Šta sada pišete? A šta čitate? - Upravo sam predao „Službenom glasniku“ knjigu hronika pisanih u poslednje tri godine, pod naslovom „Dom i svet“. Beogradski „Plato“ sprema izbor od sedam proznih knjiga vezanih za zavičaj, pod naslovom „Balada o mestu rođenja“, a novosadski „Orfeus“ izdaje šest knjiga prepeva pod naslovom „Moji pesnici“. Čitam svašta, čak i novine, ako pri ruci nemam ništa bolje.

* I pored sveprisutnog globalizma, ozbiljne zemlje, čini se, brižno neguju rodoljublje, a u Srbiji je to sramota.

- Prve mere svake okupacione vlasti usmerene su na gušenje patriotskih tradicija i osećanja. Rodoljublje se proglašava za nazadni oblik mišljenja, izjednačava se sa šovinizmom i rasizmom, utoliko lakše što ono, samo, ponekad dodiruje te bolesne krajnosti. Naši ljudi su danas obeshrabreni i malodušni, svoj patriotizam iskazuju nizom uvodnih izvinjenja i ograda, ne uviđajući da se pravdaju pred neprijateljima koji su ih pobedili u ratu, da bi ih ponizili i obespravili u miru.

I u Francuskoj je kod znatnog dela odnarođene inteligencije patriotizam na zlu glasu. U osnovnoj školi moj mlađi sin je bio jedini đak u razredu koji je znao tekst „Marseljeze“. U međuvremenu je, bez pomoći roditelja, otkrio svoje srpstvo pa sad nosi majicu na kojoj piše Srbija (na engleskom), a letos je u ljiškom MUP-u podneo zahtev za vađenje naše lične karte. Krv, očigledno, nije voda.

* Mogu li nas nedavno uvedeni praznici, Dan sećanja na srpske žrtve u Drugom svetskom ratu 21. oktobra i Dan primirja u Prvom svetskom ratu 11. novembra, „naučiti“ da se manje izvinjavamo?

Jedno je praznovanje, a drugo obeležavanje. Ono što se desilo u Kragujevcu u Drugom svetskom ratu, kao i na drugim stratištima i konclogorima, svakako treba redovno obeležavati, ali ne znam šta tu ima da se praznuje i proslavlja. Jedanaesti novembar se u Francuskoj praznuje, dok Nemci tog dana rade: rad pomaže da se zaborave neprijatne uspomene. Evropa je uspela da održi dugo mirnodopsko stanje, a nama je pomogla da se zakrvimo. Što nije bilo teško, nažalost.

POTEZ IZ OČAJA * Više od 70.000 Srba sa Kosova potpisalo je peticiju za državljanstvo Ruske Federacije. Šta mislite o ponavljanju sna o Majci Rusiji i ideje o novoj seobi Srbalja? - Ja to nisam razumeo kao poziv na iseljenje, nego, naprotiv, kao traženje zaštite da bi se ostalo u mestu rođenja. Kosovska Mitrovica je i geografski bliža Moskvi od nekih dalekoistočnih ruskih teritorija. Mogućno je biti državljanin jedne zemlje a živeti na drugom kraju planete. Ruski konzul se u 19. veku posebno brinuo o položaju našeg življa u tom vilajetu, kao što se sadašnji predstavnik Ruske Federacije u Savetu bezbednosti godinama zalaže u istom duhu. Ovaj potez je, inače, učinjen iz očajanja, ali on nije bez racionalnog jezgra. Ako nešto činite iz nevolje i muke, neizostavno ste u pravu. A san o Majci Rusiji nije pusta fantazija: ima snova koji su stvarniji i hranljiviji od hleba. Najzad, Rusija je još u 18. veku, prema mirovnom ugovoru u Kučuk-Kajnardžiju, preuzela odgovornost za sudbinu balkanskih hrišćana. Na Kosovu se smenjuju okupatori, a saveznik nam je isti.

* Je li praznovanje način da zavolimo svoju zemlju?

- Za ljubav se traži mnogo više od dokolice i jednodnevnog odmora, ali i to je dovoljno da se čovek podseti prošlosti zemlje u kojoj živi.

*** Naša je prošlost i bivša Jugoslavija. I danas se veruje kako nam je s Titom bilo bolje. Kako gledate na to vreme?**

- Tačno je da se onda, u proseku, bolje živelo, još samo da se podsetimo kako, po koju cenu. Broz je iznajmio naš geostrateški prostor jednoj od strana sukobljenih u Hladnom ratu, za šta je dobijao redovnu vojnu i finansijsku pomoć, procenjenju na oko 100 milijardi dolara. U trenutku kad je naš položaj postao strateški nevažan on je umro i pomoć Velikog Brata je obustavljena. Poklonodavac je, u bombardovanju, porušio ono što je uz njegovu pomoć podignuto, šteta je procenjena na oko 100 milijardi dolara. Nula, nula. Nerešeno.

Pouka je prosta. Nepoštenim putem se, u istoriji, postiže trenutna dobit, a u krajnjem ishodu dolazi težak gubitak.

* Danas je aktuelna podela na Srbe južno od Ibra i Srbe sa severa Kosova? Ko te podele inicira? Posle četnika i partizana, „naših i njihovih“, prekodrinskih Srba i Srbijanaca...

Unutrašnje podele na idejnoj, političkoj i klasnoj osnovi su normalna pojava kod velikih naroda, ali se i tamo poštuje minimum patriotske odgovornosti i nacionalne solidarnosti. Mi smo odveć mali narod, a trenutno smo previše ugroženi da bismo sebi dozvolili luksuz oštih podela. Zar nam nije dovoljno cepanja i usitnjavanja, zar će se i Šumadija osamostaljavati? Zbivanja na Kosovu su rana koja neprestano i tajno krvari; zna se ko je načinio podelu s granicom na Ibru. Kad je u pitanju živi narodni organizam, ta se podela ne sme prihvatiti. Što se tiče prekoderinaca, tu igra nije uspeła. Srbi iz Banjaluke, Pala i Trebinja nacionalno su mnogo svesniji od izvesnih krugova u Beogradu. Oni znaju koliko šta košta, i ne igraju se sa ozbiljnim stvarima.

DOŠLI SU MLAĐI, ŠTO JE DOBRO, ALI NIJE IM LAKO

* Jedan ste od 13 intelektualaca koji su osnovali, obnovili Demokratsku stranku 1989. Kako tumačite to što oni koji su je pravili danas zastupaju suprotne stavove od sadašnjih DS-ovih?

Gotovo polovina potpisnika za obnovu Demokratske stranke Davidović-Grol danas je mrtva. Neki su osnovali svoje političke formacije, drugi su se pasivizirali. Bio sam aktivan prvih godinu dana, išao sam sa Đinđićem na promocije, održao sam na sastanku Glavnog odbora jedan govor protiv rata, koji se pripremao. Đinđić mi je predložio da budem kandidat na prvim, slobodnim izborima. U Malom Mokrom Lugu sam dobio 8 odsto glasova, i tako, slavno, propao. Počela su unutrašnja razmimoilaženja u kojima nisam učestvovao. Potom su došli mlađi, meni nepoznati ljudi, što je dobro. Ne slažem se s onim što rade, ili što moraju da rade. Nije im lako, sami su sebe doveli u nemoguć položaj. Previše su ružili i klevetali svoje prethodnike i protivnike, i tako iskopali jamu u koju su, na kraju, upali. **Sad ne mogu ni napred, ni natrag** Od potpisnika inicijative za obnovu DS ostao sam u prijateljstvu sa Koštunicom i u drugarskoj vezi sa Čavoškim.

Lično Zapažanje:

Rekao bih sledeće:

BIZARNOST TRAGEDIJE
ISTOKA BILA JE, REKLO BI SE,
U NEOBJAŠNJIVOJ
ZASLEPLJENOSTI
NJEGOVIH NOVIH LIDERA
RASKOŠNIM SJAJEM
IZLOGA ZAPADA